

Кацай Карина,
студентка ОА-18-2мз
Макаренко Андрій,
доктор економічних наук, професор,
Інженерний інститут Запорізького національного університету
(Запоріжжя, Україна)

ПОДАТКОВИЙ І ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК, АУДИТ НАРАХУВАННЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Заробітна плата – це основне джерело доходів персоналу підприємства, яке визначає добробут кожного працівника та значно впливає на фінансові результати діяльності підприємства. Теоретичні та практичні аспекти обліку та аудиту нарахування заробітної плати є дуже актуальними, адже це основа соціально-трудових відносин найманих працівників, роботодавців і держави.

Проблемні питання податкового і фінансового обліку, аудиту нарахування заробітної плати, а також напрями їх вирішення і удосконалення, розглядали наступні вчені: Ф.Ф. Бутинець, О.В. Клименко, О.В. Конош, М.А. Кравченко, В.Ф. Максимова та інші.

За визначенням Д. Лагутіна, заробітна плата – це сукупність складних економічних відносин, що відображають інтереси роботодавців і найманих робітників (їх спільність та протилежність) [1, с. 35].

В той же час, більш ширшим є визначення Т. Г. Мельника, який вважає, що заробітна плата – це така обліково-аналітична категорія, яка розкриває трудовий дохід працівника, що формується під дією якості та кількості затраченої корисної праці і виплачується роботодавцем у грошовій або натуральній формі заробітної плати [2, с. 122].

Податковий і фінансовий облік, аудит нарахування заробітної плати на підприємстві здійснюється відповідно до певного нормативно-правового забезпечення, яке включає: Конституція України, Кодекс законів про працю, Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Закон України «Про оплату праці», Закон України «Про відпустки», Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», Податковий кодекс України, Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам», а також інші постанови, накази і інструкції Кабінету Міністрів України, щодо заробітної плати.

Нарахування заробітної плати здійснюється в розрахунковій відомості згідно штатного розпису, трудових договорів та табеля обліку робочого часу при погодинній формі оплати праці.

Синтетичний облік використання фонду оплати праці на підприємстві ведеться на рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» та наступні субрахунки: 661 «Рахунки за заробітною платою»; 662 «Розрахунки з депонентами»; 663 «Розрахунки за іншими виплатами».

Аналітичний облік рахунків із персоналом на підприємстві ведеться як окремого працівника, так і групи працівників, за видом виплат та утримань окремо. Проте кожне підприємство відповідно до вимог та особливостей своєї діяльності може формувати аналітичний облік окремо кожного працівника або за групами працівників, наприклад, по цехам, відділам, структурним підрозділам.

Підприємство, яке має найманих працівників, відповідно до законодавства України, є податковим агентом, сплачуючи ПДФО та військовий збір із заробітної плати працівників до бюджету.

Метою аудиторської перевірки нарахування заробітної плати є отримання достатньої кількості доказів щодо правильності нарахованої заробітної плати, дотримання вимог всіх нормативно-правових актів, щодо нарахування заробітної плати, вірності відображення даних щодо заробітної плати у фінансовій звітності. Крім того, аудит має здійснюватись для пошуку шляхів вдосконалення обліку нарахування заробітної плати, підвищення його аналітичності.

Аудит нарахування заробітної плати на підприємстві здійснюється відповідно до плану та програми аудиторської перевірки. План визначає основні етапи аудиту з зазначенням терміну проведення кожного з них, який необхідний для повного та точного здійснення всіх поставлених завдань. Використання програми дає змогу систематизувати роботу аудитора та збільшує рівень контролю аудиту.

Облік заробітної плати займає одне із центральних місць у системі обліку господарської діяльності підприємства. Підвищення ефективності обліку нарахування заробітної плати вимагає створення оптимальної системи, яка має включати раціональне співвідношення організаційного, кадрового та інформаційного забезпечення.

Для удосконалення обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві рекомендується використовувати табельно-окладні картки, які оптимізують введення облікової інформації щодо кожного працівника у систему, а це унеможливить плутанину під час нарахування заробітної плати працівникам-однофамільцям, крім того, кожний компонент табельного номера несе певне аналітичне навантаження та дає змогу згрупувати зарплату за напрямками.

Для вдосконалення податкового обліку на підприємстві рекомендується використовувати розроблену картку пільг працівника, яка дозволить скоротити витрати часу на розрахунок податків, вчасно передбачити зміни у законодавстві щодо соціальних пільг, припиняти

нарахування соціальних пільг з ПДФО чи навпаки вчасно їх застосовувати до нарахованої заробітної плати.

Таким чином, податковий і фінансовий облік, аудит нарахування заробітної плати є складною ділянкою облікового процесу, який потребує достовірної, чіткої, раціональної методики їх здійснення, щоб забезпечити ефективне управління трудовими ресурсами підприємства.

Список використаних джерел:

1. Лагутін В.Д. Теоретико-методологічні підходи до сучасних проблем оплати праці. Економічна теорія. 2016. № 1. С. 35.
2. Мельник Т.Г. Теоретичні підходи до системи обліку та аналізу розрахунків з оплати праці. Управління розвитком. 2015. № 2(78). С.122.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.10.2003 р. № 601. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03>
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
6. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>
7. Про оплату праці: Закон України від 24 березня 1995року №108/95-ВР. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show>